

/

**Uchwała Nr XXVI/130/09
Rady Gminy Jednoróżec
z dnia 26 marca 2009 r.**

w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Małowidz

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity z 2001 r. Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz.1591 z późn.zm.) oraz w związku z uchwałą Rady Sołeckiej sołectwa Małowidz Nr 1/2009 z dnia 09.02.2009 r. w sprawie przyjęcia Planu Odnowy Miejscowości Małowidz w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 działanie „Odnowa i rozwój wsi”, uchwała się co następuje:

§ 1

Zatwierdza się „Plan Odnowy Miejscowości Małowidz”, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

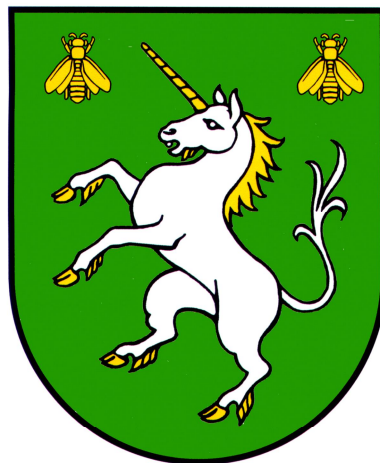
§2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Jednoróżec.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy

Włodzimierz Stanisław Król

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI MAŁOWIDZ

Koordynacja merytoryczna:

Magdalena Bakula – Inspektor w Zespole Inwestycji i Rozwoju Urzędu Gminy w Jednoróżcu

Zespół zadaniowy ds. odnowy wsi:

1. Białczak Adam – Sołtys wsi Małowidz
2. Gołębiewski Adam – członek Rady Sołeckiej wsi Małowidz
3. Ludnicki Bogdan - członek Rady Sołeckiej wsi Małowidz, radny Rady Gminy Jednoróżec
4. Opalach Andrzej - członek Rady Sołeckiej wsi Małowidz
5. Furman Edward – Prezes OSP Małowidz
6. Król Elżbieta – Sekretarz OSP Małowidz
7. Król Michał – Skarbnik OSP Małowidz
8. Białczak Bożena – Gospodarz OSP Małowidz
8. Komor Maria – Dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej w Jednoróżcu

„...Twórcie kulturę wsi, w której obok nowych wymiarów, jakie niosą czasy, pozostanie - jak u dobrego gospodarza – miejsce na rzeczy dawne, uświęcone tradycją, potwierdzone przez prawdę wieków...”

Jan Paweł II

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	4
II. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI	7
1. POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNO-GEOGRAFICZNE	7
1.1 DEMOGRAFIA	9
III. ANALIZA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI	12
1. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	12
2. ŚRODOWISKO KULTUROWE	13
3. DZIEDZICTWO RELIGIJNE I KULTUROWE	15
3.1 HISTORIA WSI MAŁOWIDZ	15
3.2 RELIGIA	17
4. OBIEKTY, TERENY I INFRASTRUKTURA	17
4.1 GOSPODARKA	17
4.2 INFRASTRUKTURA	17
IV. PLANOWANE KIERUNKI ROZWOJU	20
V. ANALIZA SWOT	20
VI. WIZJA ROZWOJU WSI	23
VII. PLAN ZADAŃ	23
VIII. KOSZT REALIZACJI ZADAŃ	24
IX. HARMONOGRAM REALIZACJI PROJEKTU	24
X. WDROŻENIE I MONITOROWANIE PLANU	25
XI. PODSUMOWANIE	25

I. WPROWADZENIE

Konieczność opracowania Planu Odnowy Miejscowości w sposób formalny wynika z wytycznych Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, a w szczególności wytycznych Osi 3 PROW – Działanie Odnowa i rozwój wsi. Oś 3 zakłada m.in. poprawę jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Działanie umożliwi rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost ich atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej.

Posiadanie przez Beneficjenta Planu Odnowy Miejscowości jest pierwszym, podstawowym warunkiem uprawniającym do aplikowania o środki finansowe w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 działanie „Odnowa i rozwój wsi”. Dokument stanowić będzie wytyczne dla władz Gminy Jednorozec przy opracowaniu kierunków rozwoju miejscowości Małowidz.

W ramach działania pomocą finansową zostaną objęte projekty dotyczące:

1. budowy, przebudowy, remontu lub wyposażenia obiektów pełniących funkcje publiczne, społeczno-kulturalne, rekreacyjne i sportowe, w tym świetlic i domów kultury,
2. budowy, przebudowy, remontu lub wyposażenia obiektów małej architektury,
3. budowy, przebudowy lub remontu przeznaczonych do użytku publicznego ścieżek rowerowych, szlaków pieszych, placów zabaw, miejsc rekreacji oraz obiektów sportowych o charakterze publicznym,
4. zakupu towarów służących przedsięwzięciom związanym z kultywowaniem tradycji społeczności lokalnych lub tradycyjnych zawodów,
5. związanych z kształtowaniem obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno – przestrzenne, w szczególności poprzez odnawianie lub budowę placów parkingowych, chodników lub oświetlenia ulicznego,
6. urządzania i porządkowania terenów zielonych, parków lub innych miejsc wypoczynku,
7. budowy, przebudowy lub remontu infrastruktury turystycznej,
8. zagospodarowania zbiorników i cieków wodnych w celu wykorzystania ich do rekreacji lub w celu poprawy estetyki miejscowości,
9. rewitalizacji budynków wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków, użytkowanych na cele publiczne oraz obiektów małej architektury, odnawiania i konserwacji lokalnych pomników historycznych i miejsc pamięci,
10. zakupu i odnawiania obiektów charakterystycznych dla danego regionu lub tradycji budownictwa wiejskiego i ich adaptacji na cele publiczne,
11. budowy, przebudowy, remontu lub wyposażania obiektów budowlanych przeznaczonych na cele promocji lokalnych produktów i usług, w tym pawilonów, punktów wystawowych, sal ekspozycyjnych lub witryn,

12. odnawiania elewacji zewnętrznych i dachów w budynkach architektury sakralnej wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków i odnawiania cmentarzy wpisanych do rejestru zabytków.

Plan Odnowy Miejscowości Małowidz to dokument strategiczny, który jest spójny z Planem Rozwoju Lokalnego Gminy Jednorożec, a także Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Jednorożec. Jego zasadniczym celem jest stworzenie szczegółowej koncepcji i wizji rozwoju miejscowości.

Odnowa i rozwój wsi jest wypadkową wielu działań, wśród których pierwsze miejsce zajmuje aktywność, zaangażowanie i solidarna postawa mieszkańców, dlatego też w przygotowaniu dokumentu od samego początku aktywnie uczestniczyli mieszkańcy wsi Małowidz wraz ze swoimi przedstawicielami: radnym Rady Gminy Jednorożec, sołtysiem wsi oraz druhami strażakami. Pozwoliło to na stworzenie dokumentu o lokalnym, społecznym charakterze, gdyż Plan Odnowy Miejscowości ukierunkowany na zagadnienia cywilizacyjno-kulturowe, koncentruje się na prostych, lokalnych przedsięwzięciach, które prowadzić mają do poprawy standardu i jakości życia mieszkańców. Ma mniej pro-gospodarczy, a bardziej pro-społeczny i pro-kulturowy charakter. I dzięki temu stanowić będzie doskonałe uzupełnienie strategii rozwoju całej gminy, która zazwyczaj koncentruje się na zagadnieniach infrastrukturalnych i gospodarczych.

Celem Planu Odnowy Miejscowości Małowidz jest podtrzymanie lub odtworzenie atrakcyjności wsi jako miejsca zamieszkania i zaplanowanie oraz przeprowadzenie tego w sposób dostępny, oczekiwany i popierany oraz wykonalny dla lokalnej społeczności. Jest to szczególnie ważne w dzisiejszej sytuacji, gdy miasta oferują konkurencyjną alternatywę zamieszkania, a rolnictwo traci swą atrakcyjność jako źródło utrzymania, co prowadzi m.in. do migracji młodych ludzi, szczególnie tych lepiej wykształconych ze wsi do miasta.

Idea odnowy wsi wyrasta z przekonania, że odnowiona, doinwestowana i ożywiona kulturowo wieś odzyska swoją atrakcyjność jako miejsce zamieszkania, zapewni swoim mieszkańcom godziwy standard i jakość życia oraz zdoła zatrzymać młodzież na miejscu. Nie jako „mini-miasto”, wysoko zurbanizowana i konkurująca z ośrodkami miejskimi bogactwem oferty, ale właśnie jako „nowa wieś”, nowoczesna, lecz ceniąca i zachowująca swój wiejski charakter i kulturową specyfikę.

Plan Odnowy Miejscowości Małowidz ma więc charakter „planu małych kroków”, ale w kierunku wielkich celów. Małych kroków, które podejmowane przez mieszkańców przy finansowym i organizacyjnym wsparciu gminy doprowadzić mają do trwałej poprawy miejscowych warunków życia.

Korzyści wynikające z posiadania Planu Odnowy Miejscowości:

1. Plan umożliwi efektywne gospodarowanie takimi zasobami, jak środowisko, ludzie, infrastruktura i środki finansowe,
2. zapisanie tego procesu w formie dokumentu umożliwi stałą ocenę postępów i korygowanie błędów przez wszystkich członków społeczności lokalnej,
3. dokument umożliwi zaangażowanie władz lokalnych oraz mieszkańców w planowanie swojej przyszłości. Uwzględnienie różnych opinii, pomysłów i koncepcji często wymaga porozumienia, zgody. Osiągnięta na

drodze otwartej dyskusji pozwala na wypracowanie strategii, z którą będzie identyfikowała się społeczność lokalna,

4. tworzenie Planu Odnowy sprzyja realistycznej ocenie mocnych i słabych stron miejscowości, a przez to przyjrzenie się możliwościom oraz potencjalnym problemom, które mogą się pojawić w przyszłości. W ten sposób można uniknąć wielu trudności.

Podstawą tworzenia Planu Odnowy jest zdanie sobie sprawy z lokalnych zasobów i potencjałów, zmobilizowanie ich, zainwestowanie w rozwój i stworzenie systemu działań partnerskich tak, aby uzyskać efekt żywiolowego przyrastania inicjatyw i kumulowania się ich skutków.

Niniejszy Plan Odnowy Miejscowości jest planem otwartym stwarzającym możliwość aktualizacji w zależności od potrzeb społecznych i uwarunkowań finansowych. Oznacza to, że mogą być dopisywane nowe zadania, a także to, że może zmienić się kolejność ich realizacji w zależności od uruchomienia i dostępu do funduszy Unii Europejskiej.

W kolejnych rozdziałach niniejszego dokumentu przedstawiona zostanie charakterystyka miejscowości, inwentaryzacja zasobów służąca ujęciu stanu rzeczywistego, analiza SWOT czyli mocne i słabe strony miejscowości, planowane kierunki rozwoju, przedsięwzięcia wraz z szacunkowym kosztorysem i harmonogramem działań.

Obszarem realizacji Planu Odnowy Miejscowości Małowidz jest obszar sołectwa Małowidz.

II. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI

1. POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNO - GEOGRAFICZNE

Miejscowość Małowidz jest jedną z 21 miejscowości (19 sołectw) wyodrębnionych w podziale administracyjnym wiejskiej gminy Jednoróżec położonej w północnej części województwa mazowieckiego, w północno – wschodniej części powiatu przasnyskiego. Poniższa mapa ukazuje Gminę Jednoróżec na tle powiatu przasnyskiego.

MAPA POWIATU Z PODZIAŁEM NA GMINY

Gmina Jednoróżec graniczy z:

- od północy: z gminą Chorzele;
- od wschodu z gminą Baranowo;
- od południowego wschodu z gminą Krasnosielc;
- od południa z gminą Płoniawy Bramura;
- od południowego zachodu z gminą Przasnysz;
- od północnego zachodu z gminą Krzynowłoga Mała.

Gmina zajmuje powierzchnię 232 km² co stanowi 19 % obszaru całego powiatu i 0,64% powierzchni województwa mazowieckiego. Powierzchnia sołectwa (obręb geodezyjny) Małowidz wynosi 11,96 km², tj. 5,16 % powierzchni gminy. Poniższa mapa ukazuje sołectwo Małowidz na tle gminy Jednorożec.

MAPA GMINY JEDNOROŻEC Z PODZIAŁEM NA SOŁECTWA

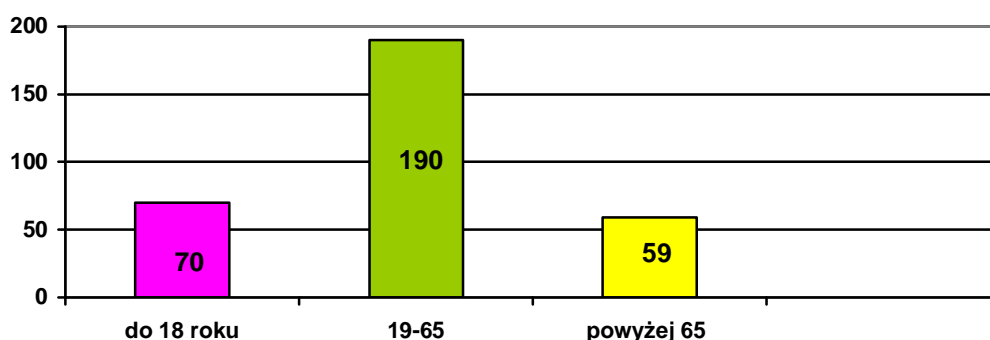
1.1. DEMOGRAFIA

Gmina Jednorzec liczy 7.591 mieszkańców (wg stanu na 31.12.2008 r.) co stanowi 14,35 % mieszkańców powiatu przasnyskiego.

Miejscowość Małowidz zamieszkuje (stan na 31.12.2008 r.) 319 mieszkańców, co stanowi 4,2 % ogółu ludności gminy.

Zestawienie struktury mieszkańców gminy według ekonomicznych grup wieku w 2008 r. przedstawia poniższa tabela i wykres.

Wiek	Kobiety	Mężczyźni	Razem
Do 18 roku	30	40	70
19-65	84	106	190
Powyżej 65	41	18	59
			319

Z powyższych danych wynika, że większość osób zamieszkujących Małowidz jest w przedziale lat 19-65, są to osoby wchodzące w rynek pracy, bądź będące w trakcie zatrudnienia. Dlatego też podstawowym kierunkiem rozwoju miejscowości powinno być dążenie do podnoszenia jakości zasobów ludzkich na terenach wiejskich. Możliwe jest to przez zwiększanie szans młodych ludzi na zdobycie dobrego wykształcenia, adekwatnego do potrzeb rynku pracy, zwiększanie dostępu do szeroko rozumianej kultury i uprawiania sportu. Działania te mają wpływ na zmniejszenie migracji zarobkowej zwłaszcza młodych ludzi. Mieszkańcy wsi Małowidz czynnie biorą udział w inicjatywach kierowanych do nich przez władze lokalne. Wykazują przy tym ogromne zaangażowanie w sprawy społeczności lokalnej, włączają się we wszystkie działania mające na celu poprawę życia na wsi. Czynnie uczestniczą w spotkaniach wiejskich, zebraniach, zgłaszają swoje propozycje zmian zmierzających do poprawy stanu obecnego. Jednak im samym trudno jest podejmować inicjatywę, brak jest ich własnej aktywności, czekają na wskazówki i zapoczątkowanie działania przez władze lokalne.

Ważną rolę w życiu społeczności odgrywa Lokalny Ośrodek Kultury, który powstał na bazie niefunkcjonującej już filialnej Szkoły Podstawowej w Małowidzu. Oferta programowa LOK-u jest niezwykle szeroka. Mieszkańcy mogą korzystać z pracowni komputerowej /dostęp do internetu/, z siłowni. Dla najmłodszych dzieci dostępny jest doskonale wyposażony ośrodek przedszkolny, który powstał w ramach programu

„Przedszkola bez granic”, a także plac zabaw (wartość ok.15.000,00 zł). Prowadzone są również warsztaty muzyczne i taneczne. W budynku znajduje się także nowoczesne zaplecze kuchenne. Do końca sierpnia 2009 r. wykonana zostanie termomodernizacja budynku wraz z wymianą pokrycia dachowego za łączną kwotę 270.000,00 zł. Stolarka okienna i drzwiowa wymieniona została już w roku 2007 r.

Mieszkańcy wsi chcą także zagospodarować teren wokół ośrodka kultury i strażnicy OSP. Chcą odnowić ogrodzenie, zbudować boisko wiejskie, parkingi, chodniki, alejki z oświetleniem, ułożyć kostkę brukową. Pod potrzeby Lokalnego Ośrodka Kultury chcą zaadaptować budynek strażnicy OSP. Sala świetlicowa w remizie mogłaby stanowić lokal przeznaczony na organizację różnego rodzaju imprez i uroczystości wiejskich /w budynku LOK-U nie ma takiej większej sali/. Ponadto w budynku remizy OSP utworzona zostanie filia Gminnej Biblioteki Publicznej na bazie księgozbioru jaki pozostał po nieistniejącej filii Szkoły Podstawowej.

Celem wszystkich powyższych inicjatyw jest sprawienie, aby w miejscowości Małowidz powstały miejsca gdzie zarówno dorośli jak i młodzież i dzieci będą mogły przyjemnie i pożytecznie spędzać czas wolny, a także miejsca dla uprawiania sportów oraz turystyki rowerowej i pieszej.

Fot.1 Budynek byłej szkoły podstawowej zaadaptowany pod Lokalny Ośrodek Kultury - elewacja frontowa

Fot.2 Budynek byłej szkoły podstawowej zaadaptowany pod Lokalny Ośrodek Kultury – elewacja tylna

Fot.3 Wizualizacja budynku byłej szkoły podstawowej zaadaptowanej pod potrzeby Lokalnego Ośrodka Kultury po wykonaniu przewidzianych prac termomodernizacyjnych

Fot.4 Lokalny Ośrodek Kultury w Małowidzu – pracownia komputerowa

Fot.5 Lokalny Ośrodek Kultury w Małowidzu – ośrodek przedszkolny

Fot.6 Lokalny Ośrodek Kultury w Małowidzu – siłownia

Fot.7 Lokalny Ośrodek Kultury w Małowidzu – plac zabaw

III. ANALIZA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI

Analiza zasobów zawiera zasoby sołectwa rozumiane zarówno w wymiarze materialnym jak i walory kulturowe, społeczne – stanowiące o tożsamości sołectwa, które mogą być wykorzystane dla rozwoju miejscowości, w działaniach na rzecz jego odnowy.

1. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Gmina Jednorzec znajduje się w północnej części województwa mazowieckiego. Według podziału fizyczno-geograficznego J. Kondrackiego położona jest w makroregionie: Nizina Północnomazowiecka (318.6), w mezoregionach: Równina Kurpiowska, Wysoczyzna Ciechanowska i Wzniesienia Mławskie.

Usytuowanie gminy Jednorzec z dala od ośrodków wielkiego przemysłu sprawia, że środowisko naturalne gminy jest niemalże nieskażone. Na niewielki stan zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego na terenie gminy mają wpływ lokalne zanieczyszczenia z kotłowni i pieców grzewczych oraz pojazdów samochodowych napędzanych silnikami spalinowymi. O czystości gminy Jednorzec świadczy fakt, iż została włączona do obszaru „Zielonych Płuc Polski” ze względu na ogromną lesistość (ponad 45% powierzchni ogólnej gminy) i do obszarów Natura 2000 ze względu na walory przyrodnicze.

Na gruntach sołectwa Małowidz przeważają gleby wytworzone z piasków z małym dodatkiem glin zwałowych. Wg typu są to gleby brunatne wylugowane oraz bielcowe. Nadają się wyłącznie do upraw w kompleksie żytnio – ziemniaczanym słabym i żytnio łubinowym.

Przez użytki zielone sołectwa Małowidz przepływa niewielka urokliwa rzeka Ulatówka stanowiąca dopływ rzeki Orzyc, która z kolei wpada do Narwi.

2. ŚRODOWISKO KULTUROWE

W miejscowości Małowidz znajdują się stanowiska archeologiczne, które nie są co prawda wpisane do rejestru zabytków, ale kwalifikują się do obserwacji i nadzoru archeologicznego. Ich ilość i lokalizacja stanowi o dziedzictwie archeologicznym pozwalającym kolejnym pokoleniom na poznanie jego historii i rozwoju nakładając jednocześnie obowiązek ich zachowania na rzecz potomnych.

Poniżej stanowiska archeologiczne na terenie sołectwa Małowidz zarejestrowane zgodnie z danymi służb archeologicznych i konserwatorskich.

Nr porz.	Lokalizacja	Stanowisko nr:	Charakterystyka	Uwagi
1	2	3	4	5
1.	Małowidz	5	Nieokreślone	
2.		8	Średniowiecze/okr.now.	
3.		9	Średniowiecze/okr.now.	
4.		13	Średniowiecze/okr.now.	
5.		13x	Neolit ,wczesne średn.,XVI-XVIIwiek	Kultura ceramiki sznurowej, epoka brązu
6.		15	Epoka brązu, XV-XVI wiek	Kultura trzcinecka

Wg danych rejestrowych prowadzonych przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na terenie miejscowości Ulatowo-Pogorzel znajdują się także liczne obiekty, które stanowią dziedzictwo kulturowe i powinny podlegać ochronie prawnej.

I.p.	Lokalizacja/obiekt	Opis	Okres realizacji	uwagi
1	2	3	4	5
MAŁOWIDZ				
1.	Nr:4	Dom drewniany	Początek XX wieku	
2.	Nr:16	Drewniana rzeźba Jana Nepomucena	Okolo 1930 r.	
3.	Nr:32	Dom drewniany	Początek XX wieku	
4.	Nr:42	Dom drewniany	Początek XX wieku	
5.	Nr:48	Dom drewniany	Początek XX wieku	

W oparciu o istniejące zabytki budownictwa, rzeźby, krzyże i kapliczki przydrożne oraz miejsca gdzie zachowały się do dnia dzisiejszego ślady tradycyjnej obrzędowości i zwyczajów wytyczono na terenie gminy Jednorozec ogóle szlaki kulturowe. Kilka z nich przebiega przez sołectwo Małowidz, np:

Trasa „Kurpiowska” - prowadzi z Jednorożca przez Małowidz i Olszewkę, gdzie w starym budynku plebani zostanie zorganizowana Kurpiowska Izba Regionalna. Następnie lasami do Budziska, skąd po odpoczynku i zwiedzeniu leśniczówek powrót do Jednorożca;

Trasa „Śladem Zaścianków” – prowadzi z Jednorożca przez Małowidz, Ulatowo–Słabogórę do Kobylaków–Czarzastych i do Kobylaków–Konopek. Stamtąd trasa wiedzie lasami do Jednorożca;

Trasa „Jarmarczna” – prowadzi z Jednorożca poprzez Małowidz (po drodze przy szosie należy obejrzeć starą sosnę, na której znajduje się drewniana kapliczka z wizerunkiem Matki Boskiej) do Połoni, skąd trasa prowadzi do Chorzel na czwartkowy, cotygodniowy jarmark.

Jako uzupełnienie już istniejących szlaków postuluje się także utworzenie kolejnych m.in.:

Szlak I pradziejowo-słowiański - długość około 12,0 km prowadzący z terenu gminy Krzynowłoga Mała poprzez: Ulatowo-Dąbrówkę, Osiedczynę, Małowidz, Ulatowo-Słabogórę, Ulatowo-Pogorzel, Małowidz, Olszewkę;

Zielony szlak rowerowy Mazowsza – długość 144,4 km w ramach którego przewiduje się trzy standardy nawierzchni:

A – nawierzchnia bitumiczna (długość 54,7 km)

B – nawierzchnia gruntowo-szutrowa (długość 69,7 km)

C – nawierzchnia naturalna piaszkowa doziarniona (długość 20,0 km).

Rys. Szlaki kulturowe na terenie gminy Jednorożec

Sołectwo Małowidz posiada więc ogromny potencjał, którego wykorzystanie znacząco może poprawić warunki wypoczynku jak również poprawić sytuację ekonomiczną jego mieszkańców.

Gmina Jednorożec, a co za tym idzie również jej miejscowości, dysponuje jeszcze jedną wielką atrakcją i atutem jakim jest nazwa gminy, jedynej w Europie, a być może i na świecie. Nazwa jest związana z Jednorożcem – stworzeniem mitycznym powszechnie rozpoznawalnym na całym świecie, znanym już w starożytności. W legendach jednorożec jest przedstawiany jako symbol mądrości, inteligencji, siły, odwagi, bojowości, szlachetności, pokoju i łagodności. Był i jest obecny w kulturze i sztuce na przestrzeni wieków, stanowił godło rodu Bończa, rodu Este we Włoszech, był w herbie Szkocji i herbie brytyjskiego Zjednoczonego Królestwa oraz godłem monarchy w starożytnych Chinach, zdobył pałace magnatów i bojowe chorągwie, sygnety rodowe i pieczęcie, był i jest przedstawiany w wielu rzeźbach, obrazach, w sztuce snycerskiej, jubilerskiej, w ceramice oraz na dekoracyjnych tkaninach i w sztuce filmowej. Jednorożec znajduje się w herbach wielu miejscowości w świecie. Jednorożec budzi sympatię, zainteresowanie, ciekawość. Jest wielu jego entuzjastów w Polsce, Europie i na świecie. Łatwo jest się o tym przekonać poprzez wpisanie hasła „jednorożec”, „unicorn” lub „einhorn” do przeglądarki internetowej. Pojawiają się strony z malarstwem, rzeźbą, legendami, wierszami, piosenkami, gadżetami, komiksami, filmami i inne.

Zważywszy na powyższe Gmina Jednorożec z racji swojego położenia w woj. mazowieckim – stanowi szczególny walor Mazowsza. Gmina jest także częścią Kurpiowszczyzny, która jest silnie akcentowana w legendzie o jednorożcu. Kurpiowszczyzna obecnie jest jedynym terenem na Mazowszu, na którym istnieje żywa tradycja ludowa.

3. DZIEDZICTWO RELIGIJNE I HISTORYCZNE

3.1 HISTORIA WSI MAŁOWIDZ

Według językoznawców nazwa pochodzi od dawnego imienia Miłowit¹.

Małowidz został założony około 1540 roku, zapewne w tym samym czasie co Kobylaki Wólka. Była to wioska królewska, która jak czytamy w lustracji z 1565 roku, *„Ku Przasnyszowi należy, nowo osadzona, ale już wolę wysiedziała [miał czas wolnizny] Ma grunt piaszczysty, borowizna, pola trojne. Ma włók wszystkich 20, między którymi włók wójtowskich 4, włók kmiecych 16, którzy iż dopiero wolę wysiedzieli. KJM [Król Jegomość] rozkazać raczył p. Kobylaniczkiemu starostwa ciechanowskiego ekonomowi, aby postanowił z nimi, co by mieli czynszu płacić, dani dawać i co by robić mieli. Postanowiliśmy tedy z ludźmi, mając zły grunt i nieurodziny, aby płacili czynszu na każdy ś. Marcin per groszy 30. Owsa nie będą winni nic płacić, bo się tam nie rodzi. Gęsi nie będą winni płacić, bo tam wody niemasz. Kapłunów po 1. Jajec per 30. Roboty- winni robić od ś. Wojciecha do ś. Michała po dwu dni w włoki sobą, albo jeśli sprzężajem, tedy dzień 1 w tydzień; a od ś. Michała od ś. Wociecha dzień w tydzień sobą albo sprzężajem. Tłok, przewodów ani stróżej nie winni. Wójtostwo- Jest w tej wsi wójt dziedziczny, ślachtetny Grzegorz Gorziszewski, szafarz królowej JM. do którego wójtostwo KJM raczył przyłączyć*

---

¹ *Nazwy miejscowe Polski*, pod red. K. Rymuta, tom I-VI, Kraków 1996-2005, tom VI, s. 493.

pewne kąty ról na folwark, na tych kącich uczyniony, iż na złym gruncie, na piaszczystym, mogą uczynić ledwie. Granice: ma te wieś wszędy między wsiami królewskimi, dziesięciny po tej wsi nie dawają².

Zatem wioska była zorganizowana, podobnie jak Lipa, na prawie niemieckim, które było korzystniejsze gospodarczo od prawa polskiego.

Do 1605 roku Małowidz zarządzany był przez starostów przasnyskich. W tamtych czasach polscy królowie cały czas borykali się z brakiem pieniędzy i zdarzało się, że wyłączaali pewne wsie tworząc z nich tak zwane dzierżawy. Oddawali je w zarząd szlachcie, dzięki temu królowie mieli dodatkowe środki finansowe.

W 1605 roku właśnie to spotkało Małowidz, który wraz z Połomią tworzył dzierżawę Małowidz. W latach 1605-1608 dzierżawcą był Szymon Dzikowski, następnie dzierżawę Dzikowski odstąpił Janowi Przeradowskiemu³.

Jako, że nadal były to dobra królewskie zostały zlustrowane w 1617 roku, dzierżawca wpuścił lustratorów do tej wsi. Wynika z niej, iż miała ówczasie 20 włók, w tym 4 włoki uprawiali wójtowie (przywilej wójtostwa należał również do Przeradowskiego). Pozostałe 16 włók należało do chłopów, ale 8 z nich było pustych. Z każdej włók kmiecie płacili po 30 groszy czynszu rocznie, oddawali też po 1 kapłonie rocznie z włoki i po 20 jaj rocznie. Na 8 włókach w tej wsi znajdował się folwark dworski (*puste włoki na dwór sieją*). Uprawiano tu głównie żyto i jarkę⁴.

W 1633 roku dzierżawa małowidzka stała się własnością rodziny „na Krasnem” Krasieńskich. Dzierżawa została przyłączona do wójtostwa w Przasnyszu, które już wcześniej należała do Krasieńskich⁵.

Lustracja dóbr królewskich z 1661 roku bardzo pobieżnie opisuje wieś, użytkowana była wszak przez dzierżawców. Czytamy w lustracji: *Zasiadła na włókach nro 20, między ktoremi wójtowskich nro 4 i teraz zasianych włók nro 2, z których płacą czynsz. Zatem wioska była bardzo uboga, z dawnych 20 włók obsiewano tylko 2 włoki*⁶.

Brak dokładnych danych z XVIII wieku, nie wiadomo czy Małowidz nadal był dzierżawą czy też podlegał starostom przasnyskim. Nie wiele to zmieniało, ponieważ dzierżawcami byli Krasieńscy, a starostami przasnyskimi również Krasieńscy.

W 1781 roku w tej wsi było 20 domów mieszkalnych⁷. Od 1795 roku Małowidz stanowił dobra rządowe kolejnych rządów w Polsce, w 1827 roku notowano tutaj 34 domy i 228 mieszkańców⁸.

Po 1864 roku ziemia rządowa została rozparcelowana między chłopów. Opis wsi z 1885 roku informuje: *Wieś u zbiegu rzeki Świniarki z Orzycem, powiat przasnyski, gmina Jednorożec, parafia Chorzele, odległość 21 wiorst od Przasnysza. Ma 48 domów, 299 mieszkańców, 1 326 mórg gruntu, 397 mórg nieużytków*⁹.

W czasie spisu powszechnego z 1921 roku notowano tutaj 69 domów i 332 mieszkańców¹⁰. W okresie międzywojennym znajdował się tutaj dwa sklepy spożywcze: R. Nagiela i H. Niszanowicza¹¹.

---

² *Lustracja dóbr królewskich województwa mazowieckiego 1565*, część II, Warszawa 1968, s. 20-21.

³ *Lustracje województwa. województwa mazowieckiego XVII wieku*, część II, s. 135.

⁴ *Lustracje województwa.....*, część I, s. 73.

⁵ *Lustracje województwa.....*, część II, s. 135.

⁶ Tamże.

⁷ *Materiały do dziejów. ziemi płockiej*, Płock 1997, s. 21.

⁸ *Tabella Miast, Wsi, Osad Królestwa Polskiego z wyrażeniem ich położenia i ludności* Tom I i II, tom II, s.6.

⁹ *Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich pod red. F. Sulimierskiego, B. Chlebowskiego, W. Wawelskiego*. Tomy I-XIV., tom VI, s.79.

Czasem starsi mieszkańcy, posługują się także takimi nazwami jak Piaski (część wsi Małowidz) oraz Kurki (część wsi Małowidz). Pochodzenie tych nazw jednakże nikomu nie jest znane.

3.2 RELIGIA

Wieś Małowidz nie stanowi samodzielnej parafii. Mieszkańcy należą do parafii Narodzenia Najświętszej Marii Panny, dla której kościół znajduje się w miejscowości Połoń. Jest to kościół pod wezwaniem Zmartwychwstałego Chrystusa.

4. OBIEKTY, TERENY I INFRASTRUKTURA

W obrębie wsi znajduje się budynek byłej filialnej Szkoły Podstawowej zaadaptowany pod potrzeby Lokalnego Ośrodka Kultury, dwa sklepy spożywczo – przemysłowe, przystanek autobusowy oraz strażnica OSP, która pełni zaplecze lokalowe do Lokalnego Ośrodka Kultury.

W układzie przestrzennym wsi przeważa zabudowa mieszkaniowo – zagrodowa. Brak jest terenów przeznaczonych pod przemysł. Istnieją więc tutaj jak najbardziej odpowiednie warunki do wypoczynku, rekreacji i turystyki.

4.1 GOSPODARKA

Na terenie miejscowości Małowidz działa kilka podmiotów gospodarczych. Większość z nich to podmioty jednoosobowe lub tzw. rodzinne.

W gminnej ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Wójta Gminy Jednorozec figuruje 5 wpisów dot. działalności gospodarczej prowadzonej przez mieszkańców z miejscowości Małowidz. W miejscowości znajdują się dwa sklepy spożywczo – przemysłowe. Jeden stanowi własność Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska”, natomiast drugi należy do przedsiębiorcy prywatnego. Reszta działalności to działalności usługowe np. budowlane, transportowe.

Pozostali mieszkańcy zajmują się rolnictwem, ale także działalnością pozarolniczą, często poza terenem miejscowości. Małymi krokami rozwijają się także trzy gospodarstwa ekologiczne (ogółem 7 w gminie), które mają przynieść mieszkańcom dodatkowe źródło utrzymania, przyczyniając się tym samym do rozwoju turystyki.

4.2 INFRASTRUKTURA

SIEĆ WODOCIĄGOWA

Wieś Małowidz jest zwodociągowana w 99%, jednakże każda posesja posiada możliwość podłączenia się do gminnej sieci wodociągowej.

SIEĆ KANALIZACYJNA

Zbyt duża odległość wsi Małowidz od aglomeracji Jednorozec, dla której funkcjonuje sieć kanalizacyjna wraz z oczyszczalnią ścieków nie pozwala na włączenie sołectwa Małowidz do zbiorczej sieci kanalizacyjnej.

---

¹⁰ *Skorowidz miejscowości Rzeczypospolitej Polskiej opracowany na podstawie wyników pierwszego powszechnego spisu ludności z dnia 30 IX 1921 roku, województwo warszawskie.* Warszawa 1925r., s.130.

¹¹ *Księga Adresowa .....*, s. 1981.

Gospodarka wodno – ściekowa zostanie rozwiązana poprzez wyposażenie nieruchomości w przydomowe oczyszczalnie ścieków. Obecnie mieszkańcy korzystają z szamb.

SIEĆ CIEPŁOWNICZA

Na obszarze gminy nie ma infrastruktury ciepłowniczej, dlatego też gospodarstwa domowe korzystają z własnych źródeł ciepła wykorzystując przede wszystkim węgiel i drewno.

GOSPODAROWANIE ODPADAMI

Każda zamieszkała nieruchomość w miejscowości Małowidz wyposażona została w pojemniki na odpady o poj.120 litrów (75 sztuk), które są opróżniane przez gminną jednostkę organizacyjną tj. Gminny Zespół Usług Komunalnych przynajmniej raz w miesiącu. Ponadto przy budynku Lokalnego Ośrodka Kultury znajduje się kontener KP-7, który jest opróżniany na zgłoszenie.

KOMUNIKACJA

Przez miejscowość przebiegają dwie drogi powiatowe nr 3234W Stara Wieś – Chorzele – Krasnosielc oraz nr 3212W Małowidz – Olszewka – Parciaki. Mieszkańcy skarżą się na utrudnienia związane z ruchem samochodowym. Ich bolączką jest brak zagospodarowania pobocza drogi np. chodnikami, zjazdami, co stwarza znaczne niebezpieczeństwo dla ruchu pieszego, w szczególności w okolicy Lokalnego Ośrodka Kultury i strażnicy OSP.

TELEKOMUNIKACJA

Do miejscowości doprowadzone są łącza telekomunikacyjne zarówno sieciowe jak i radiowe. Mieszkańcy mogą też korzystać z telefonii komórkowej, gdyż na terenie gminy zlokalizowane są wieże komórkowe Orange, Polkomtel oraz Era GSM.

KULTURA

Obecnie jedynym publicznym miejscem spotkań jest Lokalny Ośrodek Kultury oraz remiza OSP.

Poniżej przedstawiono tabelę, która przybliży obserwatorowi zewnętrznemu obecny stan wsi i obrazuje moment rozwoju, w jakim obecnie się ona znajduje.

Rodzaj zasobu	Brak	Jest o znaczeniu małym	Jest o znaczeniu średnim	Jest o znaczeniu dużym
Środowisko przyrodnicze				
- walory krajobrazu			X	
- walory klimatu (mikroklimat, wiatr, nasłonecznienie)			X	
- walory szaty roślinnej (np. duża lesistość)				X
- cenne przyrodniczo obszary lub obiekty				X
- świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)			X	
- osobliwości przyrodnicze			X	
- wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)			X	
- podłoże, warunki hydrogeologiczne			X	
- gleby, kopaliny			X	

Środowisko kulturowe				
- walory architektury wiejskiej i osobliwości kulturowe			X	
- walory zagospodarowania przestrzennego			X	
- zabytki	X			
- zespoły artystyczne	X			
Dziedzictwo religijne i historyczne				
- miejsca, osoby i przedmioty kultu (kapliczki)			X	
- święta, odpusty, pielgrzymki	X			
- tradycje, obrzędy, gwara			X	
- legendy, podania i fakty historyczne			X	
- ważne postacie historyczne	X			
- specyficzne nazwy		X		
Obiekty i tereny				
- działki pod zabudowę mieszkaniową			X	
- działki pod domy letniskowe		X		
- działki pod zakłady usługowe i przemysł	X			
- pustostany mieszkaniowe, magazynowe i po przemysłowe		X		
- tradycyjne obiekty gospodarskie wsi (kuźnie, młyny)	X			
- place i miejsca publicznych spotkań			X	
- miejsca sportu i rekreacji			X	
Gospodarka, rolnictwo				
- specyficzne produkty (hodowle, uprawy polowe)		X		
- znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe	X			
- możliwe do wykorzystania odpady poprodukcyjne	X			
Sąsiedzi i przyjezdni				
- korzystne, atrakcyjne sąsiedztwo (duże miasto, arteria komunikacyjna, atrakcja turystyczna)			X	
- ruch tranzytowy		X		
- przyjezdni stali i sezonowi		X		
Instytucje				
- placówki opieki społecznej	X			
- szkoły	X			
- lokalny ośrodek kultury				X
Ludzie, organizacje społeczne				
- OSP				X
- KGW	X			
- Stowarzyszenia			X*	

*mieszkańcy wsi są członkami gminnego stowarzyszenia „Przyjaciele Ziemi Jednorożeckiej”

IV. PLANOWANE KIERUNKI ROZWOJU

Diagnoza aktualnej sytuacji miejscowości		Wizja stanu docelowego	
Co ją wyróżnia?	Stanowiska archeologiczne, obiekty dziedzictwa kulturowego, szlaki kulturowe, duża lesistość	Co ma ją wyróżniać?	Rozwinięta oferta agroturystyczna, centrum kulturalne wsi, utrzymane zabytkowe obiekty, zdrowa żywność z gospodarstw agroturystycznych
Jakie pełni funkcje?	Mieszkańcwo – gospodarcza, rolniczą	Jakie ma pełnić funkcje?	Kulturalne, rolnicze, mieszkaniowe, agroturystyczne
Kim są mieszkańcy?	Rolnicy, dzieci, młodzież, emeryci, renciści, przedsiębiorcy	Kim mają być jej mieszkańcy?	Wykształceni, aktywni zawodowo i społecznie mieszkańcy różnych grup zawodowych
Jak zorganizowani są mieszkańcy?	Rada sołecka, OSP, Przyjaciele Ziemi Jednoróżeckiej	W jaki sposób ma być zorganizowana wieś i jej mieszkańcy?	Rada Sołecka, OSP, Przyjaciele Ziemi Jednoróżeckiej, koła zainteresowań
Co daje utrzymanie?	Rolnictwo, praca w sektorze produkcyjno – usługowym poza wsią, zasiłki z opieki społecznej, zasiłki dla bezrobotnych, renty, emerytury	Co ma dawać utrzymanie?	Rolnictwo, praca w sektorze produkcyjno – usługowym we wsi i poza wsią, działalność gospodarcza, agroturystyka
W jaki sposób rozwiązują problemy?	Sporadyczne spotkania wiejskie, indywidualne interwencje u władz gminy	W jaki sposób mają być rozwiązywane problemy?	Okresowe spotkania i zebrania wiejskie, spotkania Rady Sołeckiej, spotkania z władzami gminy, zwiększony przepływ informacji pomiędzy mieszkańcami
Jak wygląda nasza wieś?	Tradycyjna zabudowa, brak kanalizacji sanitarnej, brak zagospodarowania pasa drogowego (chodniki, zjazdy)	Jak ma wyglądać nasza wieś?	Estetyczne zagospodarowanie posesji, rozwiązanie gospodarki wodno – ściekowej, utrzymanie historycznego układu zabudowy, wytyczenie i oznakowanie ścieżek i tras rowerowych
Jakie są powiązania komunikacyjne?	- droga powiatowa nr 3234W Stara Wieś – Chorzele – Krasnosielc; - droga powiatowa nr 3212W Małowidz – Olszewka - Parciaki	Jakie mają być powiązania komunikacyjne?	Sprawne, regularne, bezpośrednie połączenia komunikacyjne do każdej miejscowości w gminie i do ważniejszych administracyjnie ośrodków miejskich
Co proponujemy dzieciom i młodzieży?	Lokalny Ośrodek Kultury (w fazie modernizacji – I etap), budynek remizy OSP	Co zaproponujemy dzieciom i młodzieży?	Zagospodarowanie placu wokół Lokalnego Ośrodka Kultury, dokończenie modernizacji Lokalnego Ośrodka Kultury, urządzenie boiska wiejskiego, urządzenie publicznego placu zabaw, modernizacja budynku OSP, działającego na rzecz kultury z filią biblioteczną i salą wiejską

V. ANALIZA SWOT

Kierując się zasadami przyjętymi dla kreowania strategii w otoczeniu biznesowym lub samorządowym postanowiono również w przypadku wsi Małowidz posłużyć się bardzo wygodnym narzędziem planistycznym, jakim jest analiza SWOT. Jest to analiza mająca na celu przeprowadzenie inwentaryzacji zasobów oraz ustalenie słabych i mocnych stron miejscowości, a także najbliższego otoczenia społeczno-gospodarczego, infrastrukturalnego i przyrodniczego, które przekłada się bezpośrednio na szanse i/lub zagrożenia wsi w okresie perspektywnym.

Praca nad analizą SWOT wsi Małowidz w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego związanego z przeprowadzeniem diagnozy sytuacji wsi, pozwoliły na uzyskanie opinii, spostrzeżeń, wniosków i uwag odnośnie stanu wyjściowego. Zdobyta wiedza umożliwiła przeprowadzenie dyskusji na temat wewnętrznych atutów, możliwości i pozytywnych cech wsi umożliwiających podejmowanie skutecznych działań służących rozwojowi społeczno-gospodarczego.

Wiele uwagi poświęcono także czynnikom hamującym tę działalność. Dyskusja na temat pozytywnego i negatywnego wpływu otoczenia zewnętrznego na proces tworzenia warunków do wzrostu konkurencyjności regionu wiejskiego dotyczyła określenia okazji, możliwości i szans oraz zagrożeń związanych z planowaniem, organizacją, zarządzaniem, a zwłaszcza finansowaniem działań ze środków zewnętrznych w tym z Unii Europejskiej.

Cechy wewnętrzne	MOCNE	SŁABE
	<ul style="list-style-type: none"> - Wysokie walory turystyczne i krajobrazowe, - Położenie na obszarze Zielonych Płuc Polski, - Walory przyrodnicze, sprzyjające rozwojowi agroturystyki i ekologicznego rolnictwa, - Funkcjonujące gospodarstwa rolne, - Duża lesistość i urozmaicone ukształtowanie terenu, - Obszar czysty ekologicznie (3 gospodarstwa ekologiczne), - Zwarta zabudowa całej miejscowości, - Zabytki architektury oraz inne obiekty kultury materialnej i niematerialnej, - Ochrona i rozwój folkloru kurpiowskiego, - Nazwa gminy Jednorożec jedyna w Europie, a być może i na świecie, - Symbol, herb i flaga jednorożca, - Wysoki stopień zwodociągowania, - Uporządkowana gospodarka w zakresie zbiórki odpadów, - Wysoki poziom dostępu do telefonii stacjonarnej, pełna dostępność sieci bezprzewodowej, - Dobrze funkcjonujący Lokalny Ośrodek Kultury, - Możliwości dogodnych powiązań komunikacyjnych z Pojezierzem Mazurskim, - Brak zakładów produkcyjnych zanieczyszczających środowisko, - Usytuowanie wsi w pobliżu ośrodka gminy tj. miejscowości Jednorożec, - Wysoka aktywność władz gminy, - Wysoka aktywność mieszkańców, - Budynek OSP stanowiący bazę do organizowania różnego rodzaju uroczystości i imprez wiejskich i pełniący funkcję filii biblioteki publicznej, - Wytyczone trasy i ścieżki rowerowe. 	<ul style="list-style-type: none"> - Brak rozwiązań przyjaznych środowisku w kwestii gospodarki ściekowej, - Brak miejsc pracy – słaby sektor MŚP (Małych i Średnich Przedsiębiorstw), - Niewielka oferta w zakresie aktywizacji bezrobotnych oraz absolwentów, - Niskie klasy gleb, - Słaba oferta spędzania wolnego czasu dla młodzieży, - Niski stopień rozwoju infrastruktury informatycznej, - Niski potencjał oraz dochodowość produkcji rolnej, - Niedostatki wyposażenia usługowego, - Niewystarczająco dobre warunki życia mieszkańców, - Brak planu zagospodarowania przestrzennego, - Zubożenie społeczności lokalnej, - Brak możliwości do wykorzystania zasobów naturalnych, - Niewystarczająca baza z zakresu kultury, - Brak ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjnej i sportowej, - Brak wybudowanych i oznakowanych tras oraz ścieżek rowerowych i pieszych, - Brak doświadczenia w promocji walorów przyrodniczych, gospodarczych i turystycznych miejscowości, - Słabe zainteresowanie rozwojem agroturystyki, - Niedostateczna świadomość społeczna w sferze gospodarki odpadami, - Postępujący proces starzenia się ludności wiejskiej, - Migracja zarobkowa młodych ludzi,

Cechy zewnętrzne	SZANSE	ZAGROŻENIA
	<ul style="list-style-type: none"> - Zmniejszenie się stopy bezrobocia, - Rozwój nowoczesnego rolnictwa (gospodarstwa ekologiczne, agroturystyczne), - Zwiększanie atrakcyjności turystycznej wsi poprzez np. zalesianie nieużytków, trasy rowerowe i piesze, - Promocja gminy i wsi, - Możliwość pozyskania znacznych środków z funduszy krajowych i UE na: <ul style="list-style-type: none"> a. rozwój infrastruktury technicznej i społecznej na terenie wsi, b. rozwój infrastruktury turystycznej na terenie wsi, - „Inwestowanie w młodzież”, - Wzrost realnych dochodów ludności rolniczej, - Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków, - Wzrost zainteresowania mieszkańców udziałem w spotkaniach i imprezach. 	<ul style="list-style-type: none"> - Utrzymujący się wysoki stopień bezrobocia i związane z nim ubożenie mieszkańców wsi, - Zagrożenie patologiami – spadek poczucia bezpieczeństwa, - Emigracja młodzieży, - Postępujący proces starzenia się społeczeństwa, - Niekorzystna struktura agrarna rolnictwa, - Brak wsparcia zewnętrznego dla rolnictwa i samorządów, - Brak należytej koordynacji działań wynikający z braku doświadczenia, - Zmniejszające się środki finansowe na inwestycje we wsi ze strony samorządu, - Niebezpieczeństwo niepełnego wykorzystania szans jakie dają środki UE.
	Cechy pozytywne	Cechy negatywne

VI. WIZJA ROZWOJU WSI

DEKLARACJA MIESZKAŃCÓW WSI MAŁOWIDZ

My mieszkańcy wsi Małowidz chcemy wsi odnowionej i ożywionej kulturowo. Chcemy wsi, która zapewni nam mieszkańcom godziwy standard i jakość życia. Chcemy wsi nowoczesnej, ale też takiej, która zachowa swój wiejski charakter i kulturową specyfikę.

VII. PLAN DZIAŁAŃ

Zapisy zawarte w Planie Odnowy Miejscowości Małowidz spełniają warunek zgodności z zapisami zawartymi w dokumentach dotyczących rozwoju gminy tj. Planem Rozwoju Lokalnego Gminy Jednorozec, powiatu i województwa oraz zapisami strategii Narodowego Planu Rozwoju na lata 2004 – 2006 oraz na lata 2007 - 2013. Cele i zadania określone w Planie Odnowy Miejscowości są wewnętrznie zgodne, a ich osiągnięcie i realizacja nie powoduje negatywnych skutków dla osiągnięcia celów i realizacji zadań strategii wyższego rzędu.

Realizacja deklaracji mieszkańców wsi Małowidz wymaga dokładnego sprecyzowania celów strategicznych, które są gwarancją realizacji zadań zmierzających do spełnienia wyznaczonej wizji rozwoju wsi. Podczas określania celów sugerowano się przede wszystkim sugestiami mieszkańców oraz wynikami analizy SWOT.

Cel strategiczny I: Wzrost atrakcyjności miejscowości poprzez właściwe zagospodarowanie przestrzeni publicznej. Cel ma służyć zaspokojeniu potrzeb społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych mieszkańców. Możliwe to będzie poprzez realizację następujących zadań:

1. Zagospodarowanie przestrzeni wokół budynku Lokalnego Ośrodka Kultury oraz budynku OSP, stworzenie ogólnodostępnego miejsca rekreacji i wypoczynku;
2. Dokończenie modernizacji budynku Lokalnego Ośrodka Kultury oraz remontu pomieszczeń wewnętrznych;
3. Remont pomieszczeń remizy OSP z przeznaczeniem na szeroką ofertę społeczno – kulturalną w tym filię biblioteczną z czytelnią i kawiarenką internetową, a także z przeznaczeniem na salę zebrań, uroczystości wiejskich.

Cel strategiczny II: Wzrost bezpieczeństwa na wsi oraz budowa infrastruktury technicznej. Cel ma służyć przede wszystkim poprawie bezpieczeństwa w miejscowości, co w znacznym stopniu wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących zadań:

1. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków.
2. Budowa chodników i zjazdów.

Cel strategiczny III: Wspieranie rozwoju turystyki oraz zachowanie dziedzictwa kulturowego. Cel zostanie osiągnięty poprzez promocję walorów turystycznych obszaru, a także odbudowę i poprawę stanu dziedzictwa kulturowego wsi. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących zadań:

1. Oznakowanie szlaków turystycznych, budowa ścieżki rowerowej /połączenie z istniejącą ścieżką rowerową zrealizowaną przez Powiat Przasnyski ze środków unijnych w latach 2004-2006/;
2. Organizacja imprez sportowych, kulturalnych opartych na tradycji;
3. Rozwój sieci gospodarstw agroturystycznych i ekologicznych na trasach ścieżek rowerowych, oferujących usługi rekreacyjne, wypoczynkowe, noclegi oraz zdrowe produkty dla turystyki;

4. Budowa ścieżek przyrodniczych.

Wszystkie wyżej wymienione zadania możliwe będą do realizacji głównie przy dużej aktywności mieszkańców umiejętnie kierowanych przez miejscowych liderów, przy odpowiednim zrozumieniu i zaangażowaniu ze strony władz samorządowych. Oczywiście warunkiem koniecznym jest zapewnienie odpowiedniego poziomu finansowania tych zadań ze strony władz gminnych, samorządów wyższego szczebla, instytucji dysponujących środkami unijnymi, przedsiębiorstw użyteczności społecznej.

VIII. KOSZT REALIZACJI ZADAŃ

RODZAJ ZADANIA	SZACOWANY KOSZT
Zagospodarowanie przestrzeni wokół budynku Lokalnego Ośrodka Kultury oraz budynku OSP, stworzenie ogólnodostępnego miejsca rekreacji i wypoczynku	450.000,00
Dokończenie modernizacji budynku Lokalnego Ośrodka Kultury oraz remontu pomieszczeń wewnętrznych	300.000,00
Remont pomieszczeń remizy OSP	250.000,00
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	12.000,00/szt.
Budowa chodników i zjazdów przy drodze powiatowej w okolicach centrum wsi Małowidz /zadanie współfinansowane przez Powiat/	170.000,00
Oznakowanie szlaków turystycznych, budowa ścieżki rowerowej	20.000,00
Organizacja imprez sportowych, kulturalnych opartych na tradycji	10.000,00

IX. HARMONOGRAM REALIZACJI PROJEKTU

RODZAJ ZADANIA	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Zagospodarowanie przestrzeni wokół budynku Lokalnego Ośrodka Kultury oraz budynku OSP, stworzenie ogólnodostępnego miejsca rekreacji i wypoczynku							
Dokończenie modernizacji budynku Lokalnego Ośrodka Kultury oraz remontu pomieszczeń wewnętrznych							
Remont pomieszczeń remizy OSP							
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków							
Budowa chodników i zjazdów przy drodze powiatowej w okolicach centrum wsi Małowidz							
Oznakowanie szlaków							

turystycznych, budowa ścieżki rowerowej							
Organizacja imprez sportowych, kulturalnych opartych na tradycji							

X. WDROŻENIE I MONITOROWANIE PLANU

Wdrożenie Planu Odnowy Miejscowości rozpocznie się poprzez wprowadzenie go w życie uchwałą Rady Gminy Jednorozec. Wdrożenie Planu powierza się Wójtowi Gminy Jednorozec, Radzie Sołeckiej miejscowości Małowidz oraz zarządowi OSP w Małowidzu.

Monitorowanie każdego przedsięwzięcia - czyli dbanie o prawidłowy jego przebieg przez cały czas jego trwania polega na systematycznym zbieraniu, zestawianiu i ocenie informacji rzeczowych i finansowych.

W monitorowaniu biorą udział wszystkie podmioty oraz komórki organizacyjne Urzędu Gminy w Jednorozcu zaangażowane w tworzenie Planu Odnowy Miejscowości Małowidz. Oceną wdrażania Planu zajmie się Rada Sołecka.

XI. PODSUMOWANIE

Opracowany Plan Odnowy Miejscowości zakłada w przeciągu 7 najbliższych lat realizację kilku zadań. Istotą tych zadań jest pobudzenie aktywności środowisk lokalnych oraz stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju i promocji wartości związanych z miejscową specyfiką społeczną i kulturową.

Zakładane cele Planu przewidują wzrost znaczenia wsi jako lokalnego ośrodka rozwoju kultury, edukacji, sportu i rekreacji.

Realizacja Planu Odnowy Miejscowości Małowidz ma także służyć integracji społeczności lokalnej, większemu zaangażowaniu w sprawy wsi, zagospodarowaniu wolnego czasu dzieci i młodzieży oraz rozwojowi organizacji społecznych.